

до заучаване на принципите на словообразуването и основите на гръцко-латинската медицинска терминология. С помощта на тук предложенния речник студентите, а и вече практикуващите лекари биха получили по-пряк достъп и стимул да се запознаят с античните теоретици на медицината в оригинал. Това е възможно благодарение на факта, че речниковите статии съдържат не само основни форми, етимология и прецизен превод, но и извадки от текста – на латински и в български превод, които илюстрират конкретната словопотребя. Там, където е наличен изходен гръцки термин, той е изписан на старогръцки и в латинска транскрипция. Речникът би спечелил обаче от консеквентно отбелязване на квантитета на всички срички – в речника това не е направено например за лексемите, образувани със суфиксите *-tio* и *-tas* и при латинизирани гръцки термини (напр. *stomachus*, *peripleumoniacon*, *hyaloides*, *erysipelas*). Тъй като книгата е адресирана до широка читателска аудитория, която не е запозната с правилата на латинската прозодия, особено важно е да се укаже мястото на ударението както в речника, така и в главите, посветени на терминологията.

Появата на книгата на Ирена Станкова потвърждава една радваща тенденция от последните десетина години, която се изразява в засилен интерес към популяризирането на трудовете на античните теоретици на медицината и към разглеждането на медицинския терминологичен език в неговата рождена среда – голямата работилница на актуалните и днес технически термини във всички науки – Гърция и Рим. Не се съмнявам, че *Античното лечебно изкуство според De medicina на Авъл Корнелий Целз* ще срещне голям интерес не само сред медиците, но и сред езиковедите и всички изследователи на гръко-римския свят.

Assoc. Prof. Elia Marinova, PhD

✉ Department of Classical Philology
Sofia University „St. Kliment Ohridski“
15, Tsar Osvoboditel Blvd.
1504 Sofia, Bulgaria
E-Mail: marinovaelia@hotmail.com

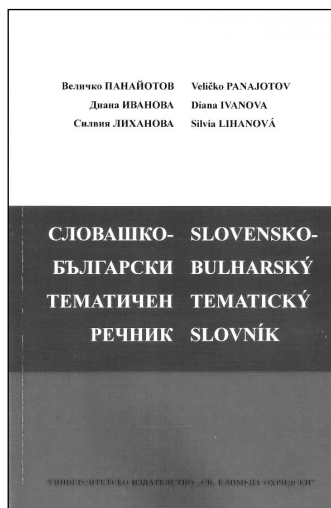
СЛОВАШКО-БЪЛГАРСКИ ТЕМАТИЧЕН РЕЧНИК

Маргарита Младенова

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В. Панайотов, Д. Иванова & С. Лиханова. *Словашко-български тематичен речник. Slovensko-bulgarsky tematicky Slovník.* София, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2012. 237 с. ISBN 978-954-07-3341-8

През април 2012 г. изучаващите словашки език в България получиха нова възможност за запознаване със словашкото лексикално богатство – новия словашко-български, този път тематично организиран речник (В. Панайотов, Д. Иванова, С. Лиханова. Словашко-български тематичен речник. София, УИ „Св. Климент Охридски“ 2012., 237 стр.). Новото лексикографско помагало е съставено от авторски колектив от Софийския университет и е разработено с оглед на преките потребности на преподаването на словашки език за студентите от специалността Славянска филология – профил словакистика, в Софийския университет. След двете издания на големия Словашко-български речник (1970 и 1979 г.), на първи том от Българо-словашкия речник (2004 г.) и Учебния четириезичен речник за нуждите на туризма (2008 г.), всеки от които дава своеобразен принос в съпоставителното описание на лексиката на двата езика както по отношение на много различния си обем, така и по отношение на подхода към лексиката като цяло, новият речник прави нов принос с тематичния подход към лексиката на словашкия език от гледна точка изключително на българския ползвател. Новият подход на авторите позволява бързо запознаване с лексиката от съответните тематични кръгове, свързано с прякото подпомагане на усвояването на основната лексика от бъдещите специалисти по словашки език. Словашко-българският тематичен речник съдържа около 10 000 лексикални единици, което дава възможност да го отнесем към речниците с малък до среден размер. Той представя виждането на авторския колектив „за концептуализацията и категоризацията на словашката езикова картина на света“,

както авторите посочват в предговора си (с. 5). Неизбежните разминавания в тази сфера, произтичащи от езиковата асиметрия дори между близкородствени езици, каквито са славянските, изправя авторите пред редица сложни и нееднозначни решения. Езиковият материал в него е групиран в 22 теми, които последователно се изучават от студентите в първи и втори курс на специалността Словакистика. Тъй като основният словашко-български речник, който претърпя вече две издания, е съставен основно през 60-те и е допълван през 70-те години на XX век, пред авторите е стояла задачата новият тематичен речник да представи с предимство по-новата лексика, възникнала оттогава досега, с цел да представят на студентите пълноценно помагало за усвояване на актуалната словашка лексика. Затова те са се стремили да включат балансирано „основни понятия от ежедневиия живот, специализирана терминология и разговорни изрази, като в редица случаи са представени некодифицирани, но сравнително често използвани в съвременната словашка реч лексикални неологизми“ (с. 5). Един от най-сериозните проблеми, които неизбежно възникват в подобни случаи, е съставянето на подходящ словник, който да отразява реалната езикова практика. Неговата стилистична характеристика задължително трябва да отразява широк спектър от стилове – от битово-разговорния до официално-деловия и художествения стил.

За решаването на тази задача авторите са се опирали както на наличните двуезични речници и на тълковните речници на словашкия език, така и на електронни речници и корпуси. Това им е дало възможност да изработят актуален, съвременен словник за своя речник с необходимата представителност за отделните тематични кръгове. Разнообразието на застъпената лексика се характеризира от избраните теми, като се започне с основната битова лексика от области като *Нашият дом, Семейството, Свободно време, Работа, Човеешкото тяло, Храна, ресторанти, кухня* до абстрактни обществени и научни теми като *Държавата и обществото, Икономика, Етнос и вяра, Растително царство, Животинско царство, Земята, Космосът* и др. Широкият обхват на разглежданата лексика запознава изучаващите словашки език с различни думи и термини във всеки от тематичните кръгове като напр. „**bielkoviny** ж мн белтъчини, **chrunkavý** прил хрупкав, **chut'** ж вкус: *kyslastá* ~ възкисел вкус; *výrazná* ~ изразителен вкус, **chut'ovka** ж мезе: *cibuľová* ~ лучено мезе; *sladká* ~ сладко мезе, **delikatesa** ж деликатес, **diéta** ж диета: *redukčná* ~ диета за отслабване, **diétny** прил диетичен: ~е *potraviny* диетични храни; ~е *výrobky* диетични продукти, **dobrota** ж лакомство, вкуснотия; деликатес“ (с. 53). Както се вижда от приведените няколко примера, в рамките на една и съща тема и в непосредствено съседство „съжителства“ думи със семантична и стилистична характеристика от много широк диапазон.

Структурата на речниковата статия е значително опростена в сравнение например с тълковните речници с оглед на целевата група от потребители, за които е предназначен речникът. Граматичната информация е представена пестеливо, посочват се само най-съществени характеристики на отделните класове от думи – преди всичко граматичната категория, към която спада съответният израз: при съществителните се включва граматичният род като основна характеристика, при глаголите – съответно свършен или несвършен вид. Решението при глаголната лексика е съ-